

kejša, in Ana Krasjanova s ciklom božičnih slik v precej gladkih verzih.

Kakor drugi, ki jih je bilo mnogo manj dobrih, se narodu gotovo priljubi tudi letošnji „Koledar“, kateri nam boji skozi prihodnje leto naš vsakdanji tovariš!

VI. K.

Domači vrtnar. Gospodarjem in gospodinjam v pouk spisal Janez Koprivnik, izdala družba sv. Mohorja v Celovcu. — To je naj-novejša slovenska knjiga o vrtnarstvu. Naše slovstvo je še zelo revno na tem polju; če se ne motimo, po G. Pirčevem „Vrtnarstvu“ iz l. 1888. ni izšla do letos nobena slovenska knjiga, ki bi se bavila s tem predmetom. Zato se ne smemo čuditi, da je ta stroka našega narodnega gospodarstva še malo napredovala. Če pogledamo vrtnarstvo pri drugih narodih, n. pr. pri Holandcih, vidimo, kako smo zaostali. Sploh imamo narodno-gospodarskih del še malo, a tudi ta, kar jih imamo, ne ustrezajo vsestransko. Splošno bi se smelo reči, da se naši pisatelji premalo prilagojajo dejanskim našim razmeram in njih knjige so pisane preveč teoretično. Ta nedostatek je izkušal gospod pisatelj popraviti in je obrnil posebno pozornost na praktično obdelovanje vrtnih rastlin. Knjiga je razdeljena še precej pregledno. Najprej govori v splošnem delu o vrtu sploh, o njegovi legi in zemlji. Ta del je precej kratko obdelan, ker je mogoče podati samo nekaj glavnih naukov o napravi vrtov; kajti nihče se ne more popolnoma držati vzorcev, ampak vsakdo si napravi vrt, ki odgovarja njegovim razmeram. Zato g. pisatelj nepotrebno govori na str. 6. o trapezovih in trapezoidovih vrtnih oblikah. Zadovoljni smemo biti, če se gospodar pri napravi vrta drži splošnih naukov, ki jih podaja knjiga. Umestno pa bi bilo, da bi gospod pisatelj v tem delu kaj več povedal o pomenu vrtnarstva in pokazal koristi, ki bi jih ljudstvo lahko imelo od njega. Natančen in obširen je drugi del knjige, ki obsega opis vrtnih rastlin, njih pridelovanje in vporabo. Razporejen je po posamnih rastlinah, ki jih opisuje najprej splošno in potem posamič po raznih vrstah. Zanimivo je, da omenja vsaj pri glavnih vrstah, kako so se razne rastline razvijale iz prvotno divjih zelišč, se razplojevale in pozlahntnile, kar dela knjigo bolj zanimivo. Vsako gospodinjico n. pr. bo zanimalo, kako se je naše navadno zelje razvilo iz divjega kapusa, ki še zdaj raste po pečinah okoli Sredozemskega morja (stran 20.). Videč, da vrtnarstvo največ vsled tega ne napreduje, ker ljudje ne znajo obdelovati, pisatelj vedno in vedno poudarja obdelovanje. Posamne rastline opisuje le toliko, kolikor zadostuje za obdelovanje, ker sicer bi

iz vrtnarske knjige nastala botanika. Rastline opisuje po vrstah. Najprej zelenjadne rastline z njihovimi podvrstami: kapusnice, salate, špinacnice, koreninke, čebulnice itd. s posebnim ozirom na pridelovanje in vporabo, nato sadno drevje (prtljkovo drevje) in jagodičevje, lepoticne rastline in trsje, ki je sicer obdelano bolj na kratko, a za domači vrt dovolj natančno, ker tukaj more biti trsju odmerjen le majhen prostor, na koncu knjige pa dobi tudi čebelar nekaj podatkov o vzgoji čebel. Knjiga je pisana marljivo in skrbno, a zdi se nam, da je preozek obseg tvarine, ki jo je obdelal g. pisatelj. Na vsak način spada v obseg vrtnarstva tudi sadjereja, in tej je v knjigi odločen prav majhen prostor. Le prtljkovo drevje je na kratko obdelano, nič se pa ne omenja navadno sadno drevje; a ravno sadjereja daje našim kmetom največ dobička, ki ga dobijo iz vrtov, in ta bi se gotovo podvojil, ko bi se sadjereja bolj gojila. Saj moremo opazovati na premnogih krajih, da se ravno sadjereja popolnoma zanemarja in se ne stori dosti več kakor to, da se jeseni zrelo sadje otrese. G. pisatelj je imel pred očmi lepo urejen vrt z gladkimi stezicami, čebelnjakom ob strani in uto v kotu, kakršni se nahajajo po mestih in trgih, toda na kmetih jih je malo. Vrtnarstvo s samo zelenjadjjo in cveticami se dá gojiti le po mestih in v okolici, kjer se lahko razpeča; kmetskemu ljudstvu pa, ki mu prometna sredstva niso tako pristopna, donaša vrt glavni dobiček s sadjerejo. Lepoticne rastline so obdelane dovolj obširno. Pisatelj pravi sam, da ni imel namena opisovati vrtov, ki so namenjeni v prvi vrsti zabavi, zato je izkušal tudi kolikor mogoče okrajšati opisovanje lepoticnih rastlin, a vendar je tvarina narastla. Velike težave so pri rastlinstvu s terminologijo, ker manjka slovenskih izrazov. Kolikor je bilo mogoče, se je držal pisatelj izrazov, ki so že vsaj deloma udomačeni, nekaj pa je vpeljal takih, ki so sicer znani po posamnih krajih, a splošno v rabi še niso. Nekateri so dobri, kakor n. pr. g n o j a k, zemljo p r e l o p a t i t i, l o n č n i c e (cvetlice v loncih), g o v e j š č a k (goveji gnoj, v rabi med ogrskimi Slovenci), p r e č i n j e n a p r s t itd. Želeti je, da bi naši gospodarji in gospodinje, ki jim je knjiga namenjena, „Domačega vrtnarja“ prav pridno vpraševali za svēt.

M. K.

Bogumil Vošnjak. **Zapiski mladega potnika.** Gorica, 1903. Tiskala tiskarna A. Gabršček. Str. 402. — S posebnim zanimanjem smo vzeli v roko to novo knjigo. Bili smo radovedni, kako sodi naš „mladi potnik“ o